

Nr 684

Av fru **Lindström m. fl.**, *angående utskottsbehandlingen av frågor rörande hjälpen till u-länderna.*

(Lika lydande med motion nr 851 i Andra kammaren)

U-landshjälpen har blivit en humanitär fråga av sådant format, att den angår alla som lever i nutiden och vill kunna hoppas på en framtid av fredlig samlevnad mellan folken. Den svenska u-landshjälpen är Sveriges ansikte utåt, inte bara i förhållande till de 2/3 av världens nationer, som kallas underutvecklade, utan även inför de internationella organ med FN i spetsen som söker organisera u-landshjälpen i en kollektiv ansträngning att hejda en fruktad befolknings- och hungerkatastrof. Under dessa förhållanden är det ovärdigt Sverige — såsom Landsorganisationens ordförande uttryckte det i remissdebatten — att uppvisa en splittring i vår biståndsvilja. Än mer gäller detta, om de som är beredda att bejaka kravet på en substantiell ökning av u-landshjälpen skulle göra det till en stridsfråga vilken eller vilka finansieringsmetoder som man bör välja för att ge u-landshjälpen det erforderliga utrymmet i vår budget. Emellertid föreligger en risk att så kan bli fallet. Medan u-landshjälpen inom organisationslivet engagerar ungdom, kristna och allmänt framsynta personer i en bred opinion oberoende av politisk partibeteckning, är arbetssättet i riksdagen sådant att olika partigrupper arbetar med problemet utan kännedom om varandras intentioner och förslag som de kommer att konfronteras med först efter motionstidens slut.

Man kan antaga att SIDA:s riksdagspetita och beskrivningen i dessa petita bildar en utgångspunkt för övervägandena på skilda håll. Ingen inbillar sig att storleken av detta anslag i dag kan få någon märkbar effekt på u-ländernas ekonomiska och sociala utveckling i stort. Men som ett uttryck för vår avsikt att målmedvetet bygga ut u-landshjälpen under kommande år i takt med de praktiska arbetsmöjligheter, som u-landshjälpen kommer att besitta, är det väsentligt att SIDA:s resurser anpassas till de arbetsförutsättningar, som faktiskt föreligger, så att dessa inte behöver inskränkas eller spolieras av brist på medel. För en ansvarig riksdagsopinion är det självklart att man inte beviljar ytterligare medel för en viss verksamhet utan att låta det åtföljas av anvisning på en motsvarande inkomstförstärkning eller utgiftsbesparing. Det är också naturligt att varierande uppslag härvidlag kan prövas i ett och samma syfte.

En höjning av en viss punktskatt, såsom tobaks- eller spritskatt, kanske föresvävar en del, som kan räkna ut att exempelvis en ettöring mera på cigaretterna kan tillföra statskassan 80 miljoner kr. En sådan höjning

skulle inte behöva förknippas med en specialdestination, även om den skulle ske i direkt samband med yrkandet om höjt anslag för u-hjälpen och den kalkylerade skatteinkomsten beloppsmässigt skulle stämma överens med den nya utgift som förordas. Det finns dock säkert andra, som tror att det skulle bli svårt att hindra att den föreställningen uppkom, att medborgare som röker eller begagnar sprit ensamma finge göra uppoffringar för u-ländernas skull. Bland sålunda kritiska finns måhända de, som föredrar en för alla lika punktskatt för u-landshjälpen, en särskatt för ändamålet såsom man har i Norge. Lika för alla verkar även omsättningskatten. Det kan ligga nära till hands att den ökning av den allmänna varuskatten med en procent, som föreslås av Kungl. Maj:t men som i förslaget till förordning presenteras som en höjning från 9,1 % till 10 %, verkligen får bli en hel procent, d. v. s. lyftas till 10,1 % eller vid öppen debitering till 11,2 % mot nu föreslagna 11,11 %. Den lilla skillnaden skulle ge tillräckligt — ca 60 miljoner kr. — för SIDA:s aktuella anslagsbehov. Även förslag om höjning av folkpensionsavgiften med en ytterligare lyftning av »taket» för denna avgift finns med i bilden. Att oms-belägga svenska turistresor är en annan idé med upprinnelse i den effekt på bytesbalansen, som det negativa turistnettot otvivelaktigt har. Men det är en fråga som behöver utredas ytterligare. Att några specificerade besparingsförslag på budgeten kommer att framföras i detta sammanhang är väl inte heller uteslutet.

Vad motionärerna velat framhålla med denna redovisning av tänkbara finansieringsmetoder för u-landshjälpen, som varit föremål för debatt i riksdagen och kan föras vidare motionsvägen, är risken för att uppsplittringen på olika förslag medför att förslagen slår ut varandra under behandlingen i olika utskott och att inget förslag erhåller tillräckligt starkt stöd för att skapa de resurser, som alla u-landshjälpens anhängare anser behövliga och angelägna att åvägabringa.

Undertecknade önskar därför förorda att u-landshjälpens anslagsfrågor måtte behandlas i ett sammanhang, lämpligen i ett sammansatt utskott, där erfarenheterna av både u-landshjälpens arbete och av bevillningsfrågor kan göra sig gällande och bedömningarna sammanvägas.

Med återopande av det ovan anförda hemställes således,

att här föreliggande motion överlämnas till vederbörande utskott för att av dem tagas i beaktande vid överläggning inom utskotten angående behandlingen av det stora frågekomplex som u-landshjälpen utgör.

Stockholm den 26 januari 1967

Ulla Lindström (s)

Per Blomquist (h)

Thorbjörn Fälldin (cp)

Joel Sörenson (fp)